

НОТАТКИ БРОДЯГИ.

(Від Одеси до Києва.)

I. ВІДТІД *

Наш відвід з Одеси позначився скороминущим, як блискавка, й маловажним інцидентом, що проте чудово виявив сталість революційного настрою в радянській людині.

Інтелегенція! — залунав позаду мене пронизливий вигук. Я озирнувся: жінка показувала мені кулака.

Запам'ятай це добре, — сказав я собі, — ти старий, що ще вчора був безпритульним.

Ще й тепер мене часто навіщує образ цієї жінки, над якою я так габельно тріофмував, покинувши її серед промислової вулиці в Одесі, 23 грудня минулого року.

Можливо й треба було лікаря до хорої дитини? — казав я Казанцкі, коли розповідав йому про інцидент, уже сидючи на пароплаві.

Озираючись навкруги, я бачив, що ми справді дуже скандуємо на "інтелегенцію".

Богдан ми першою класною, самі в каюці на 4 особи, немов паші якісь. Сталося це тому, що ми, як гості, дістали знижку 50%, а також через те, що перша класа майже порожня.

Грецька преса, звісно, посилює це тим, що ми — "більшовицькі агенти", які їдуть "робити революцію в Греції".

Зрештою, на радянських пароплавах устаткування першої класи скромне, як скромне все на батьківщині світового пролетаріату.

Проте — я-ж колишній "заць", і здебільшого їдів зовсім без білету. І ось оте, що я міг дивитися в ілюмінатор (віконце) "своєї каюти" (як вам це подобається!), придивився мене в мої власні очі.

Знов дивувався у той пору, коли тремтіння з холоду коло каюти першої класи, я теж дивився в ілюмінатор, але тільки знавору... І згадав з повагою про тих, хто завжди спостерігає тільки знавору розкоші всього "першокласного", й подумав:

Вони повинні знищити класи...

II. НА "ЧІЧЕРІНІ".

Дарма, що кінець грудня, а погода тепла. На морі густий туман. Чорне море й Архіпелаж.

Від редакції. — Наприкінці жовтня зими Істраті, разом зі своїм приятелем д-ром Казанцкі, одвідавши Київ та Одесу, вирушили до Греції, звідки їх вислали. Тепер він друкує в "Монді" свої враження, з яких наводимо уривок.

Розділ VIII.

ІСТОРІЯ БІЛА.

Хмари збиралися на сході й випиналися угору, крізь небо. Спочатку вони були білі з синіми крапками й мандрували полками розсіпаного дива.

Найбільша з них зламалась, як досягла місяця, й загорнула його тьмяним серпанком блакитного й синього туману. Тоді зорі й місяць ніби хутко вибиралися з хмар, а величезна гора чорного випару з'явилася раптом з заходу й розлила океан атраменту над перекинутою чашею.

Густа темрява покрила землю. Потім біле віконце відкрилося на сході, і крізь нього засяяла одна зоря. Хуткий вітер погнав ланом, і стебла шаруділи, ніби армія машерувала крізь

із голови якого зняли феску. Мої здивовані очі бачать Стамбул у різких капелюхах та кашкетах. Усі мої приятелі — Турки, оці куховари, рибалки, вантажники вже навіть забули за мальовничий "тарбуш" (феска), що колись прикрашував поверхню Босфору.

Кемаль п'єзбавив Стамбул його краси... Авжеж. Але він дав йому життя. Подивіться: тепер Рамадан, а я ось ім, п'ю курю, як і ви, серед білого дня. Подивіться на наших жінок: вони показують своє обличчя, нема вже серпанку.

Так каже мені кемаліст і додає: — Не вже за ради гарного обличчя жіночого та повного шпунку не варто скасувати "тарбуш"?

Звісно, навіть більше варто, ніж заради служби божої "скасувати"... Париж.

Щоб відзначити свою прихильність до реформи, я купую в турецьких куховарів без фесок хліба, "кашкаваль", смаженої риби й облизує. Навіть пальці обсмоктую. Побачивши це, Казанцкі мені каже:

— З тебе ніколи не буде цивілізованої людини...

ПЕТЛЮРІВСЬКІ ПОГРОМЩИКИ.

Недавно писалося у нашій газеті в листах з Буенос Айреса, з Аргентини, як там петлюрівсько-патріотична зграя віддала поліції в руки ціле товариство за те, що воно не хотіло йти з петлюрівщиною.

Коли поліція засадила кілька десятків членів за ґрати, петлюрівські донощики забрали з товариства всі речі й перенесли до свого новонайманого приміщення. Коли робітники вийшли з арешту — у своєму приміщенні майже голі стіни.

Це було в далекій Аргентині. А зараз перед нами лист із Франції, з міста Сальомі. Різном з листом витинку з польської газети у Франції про подію, що мала місце в згаданій місцевості.

В Сальомі є відділ української робітничої організації СУГУФ — Союз Українських Горюхан у Франції.

"Відділ СУГУФ грав представлення "Розумний й Дурень" — Тобілевича. На представлення прийшли петлюрівці з Польськими-фашістами й почали галабурду.

Увірвалися до салі без білетів, поставили вартових у дверях, лишили кількох бандіт на дворі, а решта почали скандалити в салі. Бандіти були озброєні ножами й ин. приладами.

"Вот, Ванька, ей-богу сьогодні потечє кров" — вигукував один петлюрєць. В салі бандіти руководив Ян Хабі, Галичанин, дехто з присутніх почав втікати, але що й на дворі стояли озброєні бандіти, то втікати було небезпечно.

Надаремно просили їх робітники не робити скамдалу, дати можливість відіграти

Фільм "ТАРАС ШЕВЧЕНКО" В ПОЛЬЩІ.

По 8-місячній цензуруванню фільмовою цензурою, міністерство внутрішніх справ у Польщі дало дозвіл на висвітлювання радянського фільму виробу ВУФКУ "Тарас Шевченко".

Це перший український фільм, допущений до висвітлювання в Польщі. Фільм підано до цензури, витинаючи з нього все те, що могло б збудувати пропагандистичні підозріння.

На жадання православної метрополії в Варшаві витято навіть сцену науки Тараса у дяка пняйці.

на ваше "поважання", що його я ніколи не просив й щого мені як ніяк не потрібне.

Будте певні ось чого: говорючи за ваші злочини, я не зроблю вам приемного, не покажу себе обуреним, не сподіватимусь на вашу справу, не закликаю до вашої справедливості.

Між нами війна. З французької мови переклав ("Монд").

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ДЕСЯТИЛІТТЯ ВСЕНАРОДНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ.

З аеренія Всенародної Бібліотека України почала готуватися до свого десятилітнього ювілею, що вона його святкуватиме в грудні. НКО доручила директорів ВБУ Пастернакові й уповноваженому Українському конгресу орієнталістів, як делегат Всукраїнської Асоціації Сходознавства. Проф. Федоровський має скласти на конгресі доповідь на тему: "Пам'ятки Татар Золотої орди на Україні".

Утворення Української Музкомедії.

Наркомосвіти почав роботу в справі організації української музкомедії. Наступного театрального сезону буде використано колектив акторів під керівництвом Гайдамаки.

Організація Української Секції Міжнародного Т-ва Сучасної Музики.

Наркомосвіти дозволив т-ву Укрфіл організувати українську національну секцію при міжнародному т-ві сучасної музики. Правління цього т-ва перебуває в Лондоні. Правління української секції буде в Харкові. Ця секція об'єднає усіх укр. композиторів.

7. вересня в Сієні (Італія) почався міжнародний конгрес т-ва Українську секцію на ньому доручено представляти директором харківської опери Рудницькому. Укрфіл готує низку статей про українську музику для вміщення їх в бюлетені міжнародного т-ва.

Учненія пам'яті Коцюбинського.

У справі учненія пам'яті М. Коцюбинського комісія виділяє уповноважених для збору коштів. До цієї роботи притягують учительство. Разом із цим комісія має намір видати листівку з портретом Коцюбинського й усі гроші від продажу цієї листівки підуть на учненія пам'яті Коцюбинського. На робітничих клубах відбуваються вечірки, де знайомлять робітників із творами покійного письменника.

Нові українські Песи.

За 2 останні місяці репертуарний комітет ухвалив 11 нових українських пес. Між ними — Ірчана "12", 2 песи Вишніченка, опера Кочерги "Марко в пеклі", опера Яснога "Секретар Бумтреста", песа Мамонтова "Хо".

ВІСТІ З ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

Політика насильства й підкупства.

Товариство Прихильників Освіти, що займається допомогою студійчій університетській молоді ввєсло подання до воевідств: львівського, станіславського, тернопільського й волинського в справі дозволу на прилюдну збірку в вересні місяці на цілі згаданого Товариства.

Станіславське й волинське воевідства заборонили збірку вислаючи повідомлення про заборону умисне доію на три дні перед розпочаттям збірки, коли до збірки було вже все приготоване. — наражаючи тим самим товариство на стра-ту. Як причину заборони подало станіславське воевідство матеріальне положення населення, що перебуло минулорічній катастрофі повені, є таке, що його не можна обтяжати новим тягарем збірки. Правдиву причину заборони подав воевода до відома представникам товариства, які у нього інтервювали, таку: мовляв, українське студентство політич-

КУПУЙТЕ "КАПІТАЛ" К. МАРКСА

Подаємо до відома всім нашим організаціям й читачам робітничо-фермерської преси, що наше видавництво отримало й оголошує на продаж

ПЕРШИЙ ТОМ КАПІТАЛУ

КАРЛА МАРКСА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.

"Капітал" отримано вже кілька тижнів тому назад, однак ми його на продаж не проголошували, бо він був ще не оправлений. Зараз "Капітал" оправлений і замовлення разом з грішми засилайте на нище подаву адресу.

Ціна в гарній оправі з золотим відтиском на окладинці вийснить лише \$2.50. Отримано обмежену скількість примірників, тому спішіть з замовленнями. Книжка великого формату, на гарному папері й має з передмовами 490 сторін друку.

THE WORKERS & FARMERS PUBLISHING ASS'N

Cor. Pritchard & McGregor Sts., — — — Winnipeg, Man.

В МОЛОДІ НАШЕ МАЙБУТНЄ!

Не забудьте передплатити для своїх дітей місячний журнал

"СВІТ МОЛОДІ"

що виходить у Вінніпегу й друкує доступні для молоді статті, вірші, оповідання, забави, загадки, а особливо звертає увагу на належне виховання робітничо-фермерської молоді.

Поширюйте вістку про цей журнал! Збирайте нові передплати! На цілий рік передплата вийснить тільки 50 центів.

Подоінокє число 5 п. Замовлення з грішми посилайте на таку адресу: THE YOUTH'S WORLD Pritchard & McGregor Sts., Winnipeg, Man.

ДЖИМ ТУЛІ. ЖЕБРАКИ ЖИТТЯ. АВТЮБІОГРАФІЯ БОСЬКА.

Переклав І. Ю. Кулик.

(Продовження.)

Це детектив. — прошепотів я. Ш-шш-шш! — процидів Бил крізь зуби. Чоловік постовав хвилину, потім голосно прогарчав: "Прокляття на їхні душі!", й повільно повернув назад до міста.

Хмари збиралися на сході й випиналися угору, крізь небо. Спочатку вони були білі з синіми крапками й мандрували полками розсіпаного дива.

Найбільша з них зламалась, як досягла місяця, й загорнула його тьмяним серпанком блакитного й синього туману. Тоді зорі й місяць ніби хутко вибиралися з хмар, а величезна гора чорного випару з'явилася раптом з заходу й розлила океан атраменту над перекинутою чашею.

Густа темрява покрила землю. Потім біле віконце відкрилося на сході, і крізь нього засяяла одна зоря. Хуткий вітер погнав ланом, і стебла шаруділи, ніби армія машерувала крізь

них. Ще один порив вітру засвітив по рейках, як хуртовина в порожній столоті. Біде віконце закрилося й заслонило зорю. Хмари вгорі розповзлися, потім злилися разом. Рев грому струснув землю, і крески блискавиць шербами блиснули на обрії.

Краще-б нам податися рейками до якогось притулку, — порадив я.

Не, — відповів Бил, — ми жарнемо навсправжні подем. Я не люблю ходити рейками в бурю. Сталь притягає блискавки. Я бачив, як одного босика вбило на смерть на рейках. Він став чорніший за єврейський "котелок".

Він тільки майнув руками й впаив навзнік ца шпали. Спалило навіть його одяг.

Ми перейшли відкритим полем сотню ярдів від залізниці. Пориви вітра налітали один по одному, і впаіо кілька великих крапель дощу. Раптом смуга вогню хутко перетяла загороду.

Вдарило в дротяну загороду, — сказав Бил, — чортівськи добре, що ми покинули те місце.

Колі ми дійшли до межі поля й побачили стіг соломи на віддалі кількох сот ярдів, Бил сказав: — Давай закопаємося в стіг і там перекаємо зливу.

Під вибухи блискавок і часті вдари грому ми добили до стоту й встигли викопати солом'яну печеру раніш, ніж дощ потопом злився над полями.

Ми міцно спали. Коли настав ранок, небо прояснилось, і дощеві краплі ліснилі по стеблах пшениці під ранішим сонцем. Чорний півень грібсь в землі біля ближньої хати, а кілька білих курей вонтузилося у борознах, прокопаних його працею.

Я вже бачу, де ми під'їмо, — зареготався Бил, — гайда!

По дорозі ми побачили великий цегляний будинок — під черепичним дахом з багатьма громозводами. Кілька менших цегляних будинків оточувало великий.

Тьху ти, це виглядає, як Понтіяк!), але, богові дяка, це щось инше, — пробурмотів Бил, коли ми входили на подвір'я.

Старий бульдог зашкандибав до нас з-за рогу будинку. Він гарчав на нас, аж доки я не вдарив його по голові. Цей акт відразу приніс мир. Ми пішли за собакою до дверей куні.

Грубя Німкниа відповіла на наш стук. Не вагаючись ні на хвилину, вона відімкнула двері й запросила нас до середини.

У кухні за столом сидів важкий чоловік з лисою головою, рудою бородою та старанно виголоною верхньою губою. Він був не з таких, щоб турбуватися, коли приходять жебрак,і, отже він лив собі далі каву з бляди. Коли питво зникло, можна було побачити його

ведикий палець, що стремів на денці, як колота на дні става, з якого випарилася вода.

Чоловік ані жінка не були балакучі. Коли-ж чоловік і говорив, то він видавав з себе навірозрачені горлові звуки, що ледве продиралися з його грубої горлянки.

Древній бульдог відсунув дверну сітку від москитів і почовгав незграбно до свого хазяїна. Чоловік почухав йому голову пальцями, а собака стояв нерухомо, як статуя. Коли чоловік підніс руку, пес глянув угору з благанням, і, помітивши цей погляд, фермер знов почав чухати пєсчю голову.

Всю розмову провадили ми самі, а в хазяїна знайшли зацікавлених слухачів.

— Що це за інституція? — спитав Бил, кинувши в напрямку цегляних будинків.

— Богадільня, — відповіла жінка. — А я думаю, що це школа поправи.

— Ні, ні, — хрипів фермер. — Ви, хлопці, бува не з школи поправи? Не втікачі, га? — спитала жінка. — Ні, — відповів Бил, — і диявольськи раді, що ні.

Двоє хлопців утекло з місяць тому, і один чоловік на залізниці виказав їх поліції. Він одержав за це трицять доларів, а їх засадили в тюрюгу ще на кілька місяців, — жінка стиха похитала головою, — і чого тільки не зроблять люди за гроші...

(Далі буде.)